

De Praatvogel

Oktober 2019

Foto: Cees Meijer

"En hij staat! Het is Ongekend!"
© Hans van Zetten

In dit nummer onder meer:

Opruimen Bos van Bosman
Ondenken van Straatnamen
Onze Boer op 't Landje van Bremmer

De Praatvogel is het blad voor en door Vogelwijkers en wordt gefinancierd/ uitgegeven door de Stichting Wijkcomité Vogelwijk. De Praatvogel komt 4 maal per jaar uit. Auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor hun inbreng en teksten. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden kopij in te korten of niet te plaatsen. De auteursrichtlijnen vindt u op onze website: <http://leiden.vogelwijk.nl>

Bijdragen/ingezonden stukken door wijkbewoners worden enorm op prijs gesteld. Deze kunnen worden gestuurd naar redactie@vogelwijk.nl. De deadline voor het insturen van tekst voor de komende Praatvogel is: **2 december 2019**

Wilt u een *advertentie* plaatsen? De kosten bedragen €85,- per editie voor een pagina en €250,- voor een gehele jaargang. Verdere informatie valt in te winnen bij de penningmeester van het Wijkcomité: hetgos68@gmail.com

De Praatvogel is ook in kleur te lezen via:

<http://leiden.vogelwijk.nl>

Foto's staan op internet en kun je bekijken via:

www.picasaweb.com/Praatvogel

Redactie Praatvogel

Rutger Hagen
Cees Meijer
Mark Peerdeman

redactie@vogelwijk.nl
rutger.hagen@gmail.com
secretaris@vogelwijk.nl
markpeerdeman@hotmail.com

Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Voorzitter	Birte Kristiansen	birte.kristiansen@xs4all.nl	06-50290482
Secretaris	Cees Meijer	secretaris@vogelwijk.nl	06-50262835
Penningmeester	Gosse Jensma	hetgos68@gmail.com	071-5177546
	Thera Stam	fam.r.d.stam@casema.nl	071-5153040
	Dick de Vos	dickdevos@me.com	06-22247597
	Mark Peerdeman	markpeerdeman@hotmail.com	

Belangrijke contactgegevens

- ❖ Wijkagent Mick Hoogervorst
0900-8844
<https://twitter.com/wijkagentmick>
mick.hoogervorst@politie.nl
- ❖ buitengewoon opsporingsambtenaar Leiden Noord Afdeling Handhaving Openbare Ruimte Angeline de Roode
a.deroode@leiden.nl
- ❖ Gemeente Leiden Servicepunt woonomgeving (incl. grofvuil, containers)
14071 of www.verbeterdebuurt.nl
- ❖ Vogelnetwerk
vogelnetwerk@vogelwijk.nl voor burenhulp
- ❖ Sociaal Wijkteam, voor zorgvragen
071-5164904 swt noord@leiden.nl
- ❖ Wijkambassadeur Energie, Yung Lie
yunglie8@gmail.com

INHOUD

Praatvogel Oktober 2019

- ❖ Voorwoord
- ❖ Mededelingen en oproepjes
- ❖ Opruimen Bos van Bosman
- ❖ What's in a Name
- ❖ Boeren op 't Landje van Bremmer
- ❖ Er is weer een Totempaal
- ❖ Vogel Vocaal Zingt
- ❖ Wijkfeest weer een Succes
- ❖ De Kloosters, deel I
- ❖ Algemeen Beschaafd Leids
- ❖ Wist u dat...
- ❖ Agenda
- ❖ Praatvogel Poëzie

serviceflat **SCHOUWENHOVE**

VORSTELIJK WONEN AAN DE RAND VAN LEIDEN

Veilig, zorgeloos en comfortabel wonen in het hart van de Randstad, met alle service en voorzieningen onder handbereik.

- › Eigentijdse, ruime huurappartementen
- › Zelfstandig en beschermd wonen
- › Privacy én sociale activiteiten
- › Wonen inclusief service vanaf 1939 euro

Nu te huur: comfortabele appartementen voor senioren

www.schouwenhove.nl

T 071 - 531 20 21

Voorwoord

De laatste weken staat het nieuws in Nederland in het teken van de stikstofcrisis. Hoewel het woord 'crisis' meestal duidt op een tekort, gaat het dit keer om een overschot. Stikstofverbindingen die vrijkomen bij onder andere uitlaatgassen, de bouw en veeteelt, zorgen voor schade aan de natuur en zijn ook schadelijk voor mensen. Dat is allemaal al heel lang bekend, ook het feit dat er in het dichtbevolkte Nederland veel te veel van deze stoffen worden uitgestoten. De recente ophef is ontstaan door een juridische uitspraak waarmee de overheid op de vingers wordt getikt voor zijn lakse houding om de uitstoot binnen de norm te krijgen. Het gevolg: paniek in Den Haag waardoor politici gedurfde uitspraken doen over bijvoorbeeld het halveren van de veestapel. Dat schoot weer in het verkeerde keelgat van de boeren met een grote demonstratie en verkeerschaos (=meer stikstofuitstoot) tot gevolg.

De boeren hebben gelijk dat ze kwaad zijn! Den Haag heeft namelijk jarenlang de boeren onder druk gezet om meer en meer te gaan produceren, ook toen al lang bekend was dat dat een negatief effect had op de natuur en de volksgezondheid om nog maar niet te spreken over het dierenwelzijn. Onder druk van supermarkten moeten boeren hun producten tegen bodemprijzen verkopen. Als de boel niet bij elkaar gehouden zou worden door subsidies dan zouden de meeste boeren niet eens quitte kunnen spelen. Dat vlees vaak goedkoper is dan een vegetarisch alternatief geeft wel aan hoe krom het allemaal gegroeid is! De boeren hebben daar niet zelf voor gekozen, maar zijn in die 'altijd maar meer' modus gedwongen. De wachtlijst voor boeren die willen ontsnappen aan die onzin en willen overstappen op biologisch produceren is enorm, maar zolang de consument liever kiloknallers koopt kunnen de boeren niet anders dan doorgaan op de bestaande weg.

Ik ben er helemaal voorstander van om de veestapel in te krimpen, maar niet door broodroof van hardwerkende boeren. De boerenbedrijven die nu bestaan, moeten wat mij betreft gewoon blijven bestaan, maar met een kleinere veestapel zodat de dieren meer ruimte hebben en een natuurlijker leven kunnen leiden. Om dat te bereiken is er maar één oplossing. Vlees moet duurder worden en wij als consumenten moeten minder vlees gaan eten. Meer betalen voor minder duidt meestal op een crisis, maar niet in dit geval! Niet elke dag vlees eten is gezonder voor mensen (win 1), minder vlees betekent minder stikstof voor mensen, dus gezonder (win 2), minder dieren op dezelfde hoeveelheid grond betekent een verbetering van het dierenwelzijn (win3). Boeren die weer tijd hebben om normale hoeveelheden te produceren betekent gelukkige boeren (win 4). Ofwel, niks stikstofcrisis, ik zie hier alleen maar kansen.

Juist daarom ben ik trots dat we dit jaar op het wijkfeest een stap in de goede richting hebben gemaakt. Het aanbod bestond uit biologische- of vegetarische burgers en kiloknallers kwamen er dit jaar niet in. Extra leuk is het dat we in deze Praatvogel kunnen lezen over een boer die wel de juiste balans tussen natuur, dierenwelzijn en de behoefte van de mensen om dierlijke producten te gebruiken heeft kunnen vinden.

Birte Kristiansen

Voorzitter Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Mededelingen en Oproepjes

Jouw Advertentie in de Praatvogel?

Weet je dat het mogelijk is om tegen een heel gunstig tarief in de Praatvogel te adverteren?

Een advertentie op een hele pagina kost voor een jaargang € 250.

Per editie betaal je € 85.

Meer informatie kun je krijgen bij de penningmeester van het Wijkcomité: Gosse Jensma hetgos68@gmail.com

De Praatvogel wordt huis-aan-huis bij meer dan driehonderd woningen bezorgd en bereikt in principe ruim duizend bewoners.

Wijkcomité

Verbeterde Verkeersveiligheid bij Nieuweroord

In de Vogelwijk aan de Rijnsburgerweg werkt men op het moment druk aan de nieuwbouw van 87 appartementen onder de naam Nieuweroord. De gemeente Leiden verwacht hierdoor in de toekomst een toenemende verkeersintensiteit bij de op- en afritten van de Rijnsburgerweg van en naar deze nieuwbouw. Omdat de Rijnsburgerweg niet geschikt is om in te halen en er geen ruimte is om op te stellen om af te slaan, kan dit leiden tot verkeersonveilige situaties zoals bijvoorbeeld auto's die het fietspad blokkeren.

De gemeente heeft daarom besloten deze kruisingen opnieuw in te richten:

- Nieuweroord wordt een eenrichtingsweg, met uitzondering voor fietsers en bromfietsers,
- Er komt opstelruimte voor het verkeer voor zowel het in- als uitrijden naar en van Nieuweroord,

De gemeente verwacht dat hierdoor de verkeersveiligheid toe zal nemen.

Mark Peerdeman

Nieuwe Ronde Zonnepanelen

Vogelwijk Energiezuinig gaat binnenkort weer aan de slag met de collectieve aanschaf van zonnepanelen. Het is niet alleen handig om mee te doen omdat we kwantumkorting kunnen bedingen, maar ook omdat we de expertise in huis hebben om je te adviseren.

Ben je geïnteresseerd? Meld je dan aan bij:

Gosse Jensma, hetgos68@gmail.com

Nieuw Bomenboekje

De Vrienden van de Leidse Hout hebben een leuk en handzaam boekje uitgegeven. Bijzondere bomen en enkele monumenten uit de Leidse Hout worden beschreven aan de hand van een wandeling door het volkspark.

Dit mooie boekje met uitklapbare plattegrond is een leuk hebbedingetje, om zelf te houden of om weg te geven.

Het boekje kost € 10,00 en is te koop bij De Kler of aan de deur van Lijsterstraat 13.

Het boekje is gratis voor (nieuwe) leden van de Vereniging van Vrienden van Leidse Hout. Het lidmaatschap kost slechts € 15,00 per jaar. Meld u aan op www.vriendenvandeleidsehout.nl

Houd de Praatvogel in de Lucht

In de vorige Praatvogel hebben we een oproep gedaan om te helpen de Praatvogel in de lucht te houden. Deze oproep heeft €207,50 opgeleverd, waar we heel blij mee zijn.

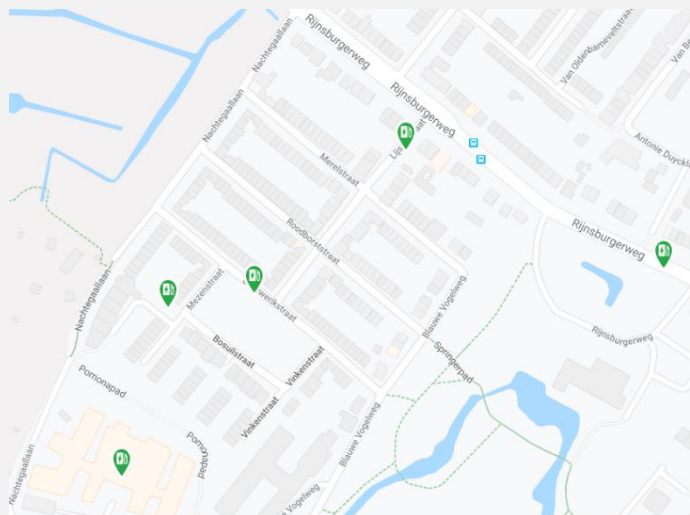
Maar daarmee zijn we er helaas nog niet. Daarom kijken we als Wijkcomité wat we verder kunnen doen om de kosten te besparen, waarvoor we verschillende ideeën de revue hebben laten passeren: een enquête waarin we vragen of mensen de Praatvogel wel willen krijgen. Of dat ze hem bijvoorbeeld digitaal willen zien, wat natuurlijk een besparing oplevert in drukkosten, het aantal edities per jaar verminderen. Of je krijgt een kleine sticker met "Ja ik wil de Praatvogel", die je naast je brievenbus plakt als je het wijkorgaan in de bus wilt krijgen. Enz. enz. Dit wordt vervolgd.

Voorlopig zijn vrijwillige bijdragen meer dan welkom. Je kunt doneren op bankrekening NL80 INGB 000 3216 458 t.n.v. de Stichting Wijkcomité Vogelwijk. Een paar euro's per bewoner zijn al voldoende.

Wijkcomité

Nieuwe Laadpaal in de Buurt

Ook de Vogelwijk ontkomt niet aan de elektrificatie van de automobiel. Daarom is in de wijk het aantal laadpalen groeiende. De laatste aanwinst (als u zo'n auto heeft natuurlijk) bevindt zich aan het einde van de Lijsterstraat waar deze uitkomt op de Leeuwerikstraat, direct naast de parkeerplaats voor de leenauto. Ondanks dat de paal nog maar net aanwezig is wordt er al gretig gebruik van gemaakt.

Wijkcomité

Herdenken in Licht

Herdenken in Licht biedt gelegenheid om dierbare overledenen te herdenken op een manier die aansluit bij de samenleving van nu. Het is een niet-religieuze herdenking, die voortkomt uit de traditie van Allerzielen.

Iedereen is welkom

Herdenken in Licht is er voor iedereen, die een overleden dierbare wil gedenken. Het maakt niet uit, of het overlijden nog maar pas is gebeurd of al heel lang geleden. Herdenken in Licht zal dit jaar plaatsvinden op vrijdag 1 november tussen 19.00 en 20.00 uur in Cultuurhuis De Paulus, Warmonderweg 2, in Oegstgeest (op de grens met Leiden)

Herdenken met woorden, muziek en licht.

Vanaf 18.45 uur is Cultuurhuis De Paulus open.

Bij binnenkomst zullen we vragen of je het op prijs stelt, dat de naam van jouw dierbare wordt voorgelezen. Het voorlezen van de namen vindt plaats in een gedeelte van de zaal. In een ander gedeelte zullen doorlopend woorden van troost en muziek te beluisteren zijn.

Ook kun je in de zaal een bootje met een waxinelichtje versieren met bloemen en tekst. Dat bootje kun je te water laten in de vijver van De Paulus of mee naar huis nemen. Verder is er voor iedereen warme chocolademelk met speculaas.

Aanmelden is niet nodig, deelname is gratis, een vrijwillige bijdrage stellen we op prijs

Eke de Vries en Tineke van Hoorn, uitvaartbegeleiders bij Yarden & De Vries
Joanneke de Boer, namens Cultuurhuis De Paulus
Leta Janssen, ritueelbegeleider bij Leta Janssen – Afscheid met Veerkracht

Vooraankondiging Vogelwijk Kerstdiner

Vanwege groot succes in voorgaande jaren willen wij dit jaar weer een kerstdiner organiseren voor jong en oud onder het motto 'voor wijkbewoners door wijkbewoners' op:

vrijdag 20 december van 17.30 – 21.30 uur in speeltuingebouw 'Het Vogelnest'.

U kunt meedoen aan het diner of en u kunt ook alleen een gerecht maken en afleveren. Er komen in november flyers te hangen in de wijk op verschillende plaatsen in de wijk en er komt een uitnodiging via Nextdoor. , dat is tevens de uitnodiging voor alle wijkgenoten. Er komen geen uitnodigingen in de bus.

Aanmelden kan nu al.

Laat ons weten of u wilt deelnemen aan het diner en/of een bijdrage wilt leveren in de vorm van: een gerecht maken, wijn doneren, een muzikale omlijsting, een (kerst)gedicht of kerstverhaal voordragen, meehelpen versieren etc.

Met vriendelijke groet,

De commissie :

Marianne Kooimans, 071-5172727, m.c.kooijmans@planet.nl

Adry Lodder, 071- 5170710, lodderg@xs4all.nl

Anneke Donker, 06-40323843, donkeras@xs4all.nl

Adopteer een Oor

Op de hoeken van de zijstraten van de Lijsterstraat liggen ronde stukken groen, die ook wel oren worden genoemd. Net zoals bij de boomspiegels, de grond rond een boom, vindt de gemeente het prima als wijkbewoners deze oren zelf onderhouden. Dat is natuurlijk heel erg leuk, want zo heeft ieder oor straks zijn eigen karakter en krijgen we een grote diversiteit aan groen in onze wijk.

Wie wil een oor adopteren?

Bij adoptie kies en koop je zelf de planten en bloemen. Je wordt ook verantwoordelijk voor het onderhoud en moet er voor zorgen dat het er netjes bij ligt. De gemeente heeft zogenaamde onderhoudscoaches in dienst die je hierover kunnen adviseren. Ook haalt de gemeente eventueel in de weg liggende tegels weg, legt een randje aan en brengt een laag vruchtbare grond aan zodat je gelijk kunt beginnen.

Interesse? Neem dan contact op met de gemeente via aandeslag@leiden.nl of bel 14071.

Cees Meijer

Nieuws van de Geesten

Er wordt momenteel een gebiedsvisie opgesteld door de gemeente Oegstgeest die gaat uitmonden in een nieuw bestemmingsplan voor het Wilhelminapark en Endegeest/Overgeest. Hierdoor zou het in de toekomst mogelijk kunnen worden dat er gebouwd gaat worden in dit gebied. Deze gebiedsvisie wordt eind oktober/begin november verwacht. Het nieuwe bestemmingsplan wordt verwacht in het begin van 2020. Eventuele voorbereidingen voor bouw zou daarna aan kunnen vangen.

De Stichting Behoud Wilhelminapark en Geesten is opgericht om als spreekbuis op te treden van de bewoners van dit gebied naar o.a. de eigenaren, de gemeente en projectontwikkelaars. De Stichting stelt zich ten doel het behoud en herstel van het leef- en woonmilieu, de natuurwaarden en het landschap in het gebied Wilhelminapark en Geesten alsmede de daarom liggende gronden en woonwijken.

De Stichting heeft een nieuwsbrief waarmee zij de in- en omwonenden op de hoogte wil houden van de laatste ontwikkelingen op dit gebied. U kunt zich abonneren op deze nieuwsbrief door een emailtje te sturen naar:

<mailto:stichtingbehoudwpengeesten@gmail.com>

onder vermelding van 'aanmelding nieuwsbrief', u ontvangt deze daarna in uw inbox.

Mark Peerdeman

Opruimen Bos van Bosman

Birte Kristiansen

FUN FUN FUN FUN FUN

Help mee het Bos van Bosman opruimen!

Aan:

alle kinderen in de Vogelwijk (en hun vriendje en vriendinnetjes, ouders, grootouders, oppassers)

Wie:

alle kinderen uit de Vogelwijk

Wanneer:

herfstvakantie, woensdag 23 oktober

Waar:

Speeltuin Vogelwijk aan de Nachtegaallaan

Hoe laat:

10uur verzamelen plantsoen Leeuwerikstraat Vogelwijk

Wat nog meer:

na afloop pannenkoeken met limo in de speeltuin van 11.30-12.30 !

De woensdag in de herfstvakantie is het weer Bos-van-Bosman-schoonmaakochtend. Dan gaan we het bos een goede schoonmaakbeurt geven. Vorig jaar plukten we lege flessen, lege verpakkingen, blikjes etc. uit de struiken. Natuurlijk hebben we de hulp van alle kinderen uit de buurt hard nodig! Ook benieuwd wat we dit jaar gaan vinden...

Dus trek je laarzen aan, stroop je mouwen op en kom op woensdag 23 oktober om 10.00 uur naar het plantsoen Leeuwerikstraat (bij de milieubakken). Na afloop gaan we met z'n allen pannenkoeken/ poffertjes eten in de Vogelwijk speeltuin.

P.S. We zoeken nog een paar pannenkoekenbakkers. Wilt u één of twee pakken pannenkoekenmix voor ons bakken? Laat het dan even weten aan onze secretaris (secretaris@vogelwijk.nl) Bonnetjes bewaren voor onze penningmeester Gosse Jensma.

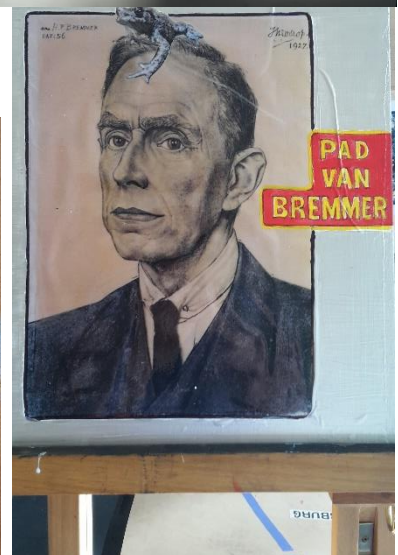
What's in a Name

Eveline Kamstra

Onze Vogelwijk telt in totaal 16 straten, waarvan 11 straten vernoemd zijn naar bestaande, inheemse vogels. Al een poos terug, in 2003, verscheen in de Praatvogel al een artikel over de herkomst van de straatnamen in ons wijkje.¹ Ook het wijkboekje uit 2010 wijdde een hoofdstuk aan de straatnamen.²

Tijdens de 25^e Kunstroute exposeerde onze wijkgenoot **Arie Andeweg** met 'alternatieve visualisatie straatnamen Vogelwijk'; een bijzonder leuke interpretatie van de straatnamen in ons kleine wijkje.

¹ Hans Dirken, *Straatnamen in de Vogelwijk, De Praatvogel, september 2003*

² *De Vogelwijk, geschiedenis van een Leidse buurt, december 2010*

Boeren op 't Landje van Bremmer

Dick de Vos

Het 'landje van Bremmer', tussen de Vogelwijk en Endegeest is één van de laatste stukken landelijk groen rond Leiden. Het is al eeuwen ongerept. De kronkelige sloot is een restant van een kreek die al sinds de laatste ijstijd uitmondt in de Rijn. Boer Jan Juffermans (67) houdt er koeien en schapen. Een kennismaking.

Foto: Cees Meijer

'Ik ben geboren op Klein Bouwlust, aan de Haarlemmertrekvaart 19. We waren met zijn tiene: zeven jongens en drie meiden. Mijn vader hield er in 1965 mee op, toen heb ik het overgenomen. Als hobby dan hè.

Mijn beroep was altijd kraanmachinist, bij Hoogeboom, op zo'n grote grondverzetmachine. We hebben in Leiden en Den Haag veel riolen vernieuwd. Secuur werk, want anders beschadig je leidingen of boomwortels. Ik heb veel in Den Haag gewerkt, maar ook in de Mors en het Bos van Bosman. In 2011 verliet ik het bedrijf na een reorganisatie en in 2013 ging ik in de VUT.

Het 'landje van Bremmer' is eigenlijk de verkeerde naam. Het werd lang geleden gepacht door twee broers Bremmer: Jan en Siem. Die hadden een boerderij in de Leidse Hout en gebruikten het landje voor hun vee. Daarna kreeg je Ben Hoogduin, die er paarden liet lopen. Ik houd uitsluitend schapen en vleeskoeien. Dikbillen, voor de slacht."

Geen paarden?

“Nee, dat kost goudgeld. Ken je dat rijmpje niet?

Mensen met paarden hebben hemel op aarde
Maar komen ze te sterven, valt er niets te erven.”

Goed voor je dieren zorgen

“Het is puur liefhebberij. Ik verdien er niets aan. De vleesprijzen zijn gekelderd. Dan heb je nog de kosten voor voer, de veearts, enzovoort. ‘s Winters houd ik de koeien in een schuurtje in de oude boerderij. De schapen houd ik op Tengnagel, dat eiland in het Joppe. Momenteel staan er zeventien lammeren. Allemaal van dit jaar. Ik kom er zowat elke dag. Dat moet ook wel: je moet goed voor je dieren zorgen. Elke zaterdagochtend strooi ik brood bij het hek. Dat krijg ik van bakkerij De Groot.

Natuurlijk ben ik er niet altijd. Deze week werd ik gebeld omdat er een schaap dood lag in de wei: aangevreten door de maden. Die kruipen onder de huid van zo’n schaap en dan gaat het mis.”

“Mensen mogen ook niet zomaar het land op. Ze kunnen bacteriën meenemen en het zorgt ook voor onrust. Kijk, die koeien kennen mij hè, van mij zijn ze niet bang. Het ergst is een hond in de wei. Dan worden de schapen gek. Dat komt gelukkig bijna nooit voor.

Foto: Cees Meijer

Dus ik ben blij als de buurt een beetje oplet. Laat ze mij gerust bellen: 06-23488848.”

Er is weer een Totempaal

Mark Peerdeman

Op het veld aan het einde van de Lijsterstraat staat een nieuwe totempaal. De vorige paal was niet veilig meer wegens aantasting van het hout. De nieuwe paal is van hout dat bestand is tegen de meeste weersinvloeden. We verwachten daarom dat deze paal voor een lange tijd zal blijven staan.

Vogel Vocaal Zingt

Jan van Doggenaar

Jaarconcert in Cultuurhuis de Paulus

De dagen korten weer, de regen lijkt nooit op te houden en de eerste bladeren vallen, ook in de Vogelwijk, van de bomen. Met de zekerheid van de wisseling van de jaargetijden geeft ook Vogel Vocaal binnenkort weer zijn jaarconcert. Zaterdag 9 november in Cultuurhuis De Paulus.

Vogelwijks koor

Vogel Vocaal, al weer acht jaar geleden ontstaan in de Vogelwijk, bestaat nog steeds voor het merendeel uit zangeressen en zangers uit de wijk. Het jaarconcert in de Cultuurhuis De Paulus, op de grens van Leiden en Oegstgeest, voelt dan ook vertrouwd, als een thuisconcert. Inmiddels trekt Vogel Vocaal koorleden uit de regio en ver daarbuiten. En toch repeteert het nog elke maandag bij een koorlid thuis in de huiskamer. Het past net met bijna twintig alten, sopranen, tenoren en bassen, een keyboard en een dirigente. Maar repeteren zonder doel verliest zijn spanning. Vandaar dat Vogel Vocaal weer een heus podium opzoekt voor het jaarlijks concert.

Programma

Al voor de zomervakantie is een afgewogen repertoire uitgekozen dat verschillende stijlen en thema's in zich verenigt. Het koor kent vele stemmen en daarmee vele smaken. En het mooist zing je toch de stukken waar je wat meehebt, waar je wat bij voelt. Vogel Vocaal gaat de uitdaging echter niet uit de weg. Sommige stukken liggen makkelijk in het gehoor, maar blijken toch niet eenvoudig te zingen. Als je het tenminste goed wilt doen. Andere liederen voelen zeker in het begin heel weerbarstig, maar belonen je na zoveel repetities met een onverwacht mooie samenklank.

Vele stemmen en vele smaken. Die komen ook terug in het programma. Religieus geïnspireerde stukken en gedichten op muziek gezet. Klassieke opera en popmuziek met een verhaal. En een verrassend gastoptreden van een koor met geschoolde stemmen. Vogel Vocaal gaat de uitdaging aan. U ook?

Kom luisteren:

zaterdag 9 november 2019

19.30 uur

Cultuurhuis De Paulus,

Warmonderweg 2, 2341KV Oegstgeest

Toegang vrij (al kunt u op de avond zelf een bijdrage geven) .

Wijkfeest weer een Succes

Cees Meijer, Wijkcomité

Ik denk dat iedereen het erover eens is, dat het Wijkfeest ook dit jaar weer geslaagd was. Het was Kees van den Aarsen die vorig jaar tijdens de jaarvergadering voorstelde om het Wijkfeest in de speeltuin te organiseren en dat is een slimme zet gebleken. Het weer was niet echt optimaal en de kans dat we in een hoosbui moesten barbecueën was akelig reëel. Maar op de speeltuin konden we heel simpel uitwijken naar het speeltuingebouw, zodat de weergoden ons niet in de weg zaten. Want zelfs binnen kunnen wij met elkaar een feestje bouwen.

Nieuwe totempaal

De gemeente heeft voor een nieuwe totempaal gezorgd en op de middag van het Wijkfeest hebben de kinderen uit de wijk deze prachtig versierd met restjes verf en kwasten die ze van thuis hadden meegenomen. Dat was met de harde regen nog wel even spannend, maar precies op het juiste moment brak even de zon door. Intussen is de paal overeind gezet en staat hij trots te pronken op het centrale veld.

Estafette

In tegenstelling tot vorig jaar hebben we de estafette dit keer toch weer rond het veldje laten lopen, wat eigenlijk ook de beste locatie is. Om de hardlopers van alle leeftijden een gelijke en dus eerlijke kans te geven, hadden de organisatoren vorig jaar al een 'leeftijdshandicap' ingevoerd en dat heeft ook nu weer goed gewerkt, dankzij buurtbewoners die goed zijn in wiskundige vraagstukken.

Naam	Leeftijd	Tijd	Rang	Team	Rang Team	Leeftijd extra	Nwe tijd	Rang	Team	Rang Team
Tobias	12	61 sec	3	279 sec	2	36,00	97 sec	4	405 sec	2
David	8	71 sec	9			24,00	95 sec	3		
Casper	8	84 sec	13			24,00	108 sec	13		
Bram	14	63 sec	4			42,00	105 sec	12		
Nora	8	93 sec	15	314 sec	4	24,00	117 sec	15	413 sec	3
Floris	6	80 sec	12			18,00	98 sec	6		
Fosse	9	67 sec	6			27,00	94 sec	2		
Luuk	10	74 sec	10			30,00	104 sec	11		
Thomas	11	70 sec	8	270 sec	1	33,00	103 sec	10	387 sec	1
Thomas	9	74 sec	10			27,00	101 sec	8		
Florian	10	67 sec	6			30,00	97 sec	4		
Loets	9	59 sec	1			27,00	86 sec	1		
Erik	6	104 sec	16	313 sec	3	18,00	122 sec	16	436 sec	4
Oscar	12	64 sec	5			36,00	100 sec	7		
Rosa	9	85 sec	14			27,00	112 sec	14		
Bram	14	60 sec	2			42,00	102 sec	9		

Heerlijk eten

Wat boffen wij met de van oorsprong Franse chocolatier Alexandre Bellion in onze wijk, die eigenlijk geen tijd had, maar toch nog even voor chocoladetruffels heeft gezorgd.

En wat hebben ook andere mensen hun best gedaan! Een enorm buffet dat in een toprestaurant niet zouden misstaan. Zowel het 'hartige' als het 'zoete' buffet waren aan het eind van de avond schoon op. Er was een run op de tweetjes, om nog één of meerdere lekkere toetjes te kunnen bemachtigen en onze wijkzoetekauwen vormden een rij van enkele tientallen meters.

We hadden door het binnenprogramma geen barbecue, maar de contactgrills van de leden van het Wijkcomité voldeden ook prima. We hebben wat kritischer gekeken naar de grillgerechten, omdat we voor elk wat wils wilden bieden. Het is geen geheel vleesloze grill geworden, maar we hebben – naast vegetarische hapjes - ook voor biologisch vlees gezorgd.

Jullie hebben je best gedaan

En beste wijkgenoten: wat waren we blij met alle spontane hulp die we hebben gekregen. De mensen van de speeltuin, de schminkers, de inkopers, mensen die lekkere gerechten voor het buffet hebben gemaakt, de toetjes- en chocolademakers, het grill – en knakworstmanagement, de verkopers van de tweetjes en de regelaars achter de buffetten. Maar natuurlijk ook de opruimploeg, dweilers en afwassers na afloop.

De barkeepers wil ik apart bedanken. Dat zijn Mees, Carlijn en Mariflor, die voor het eerst in hun leven een geweldige bardienst hebben gedraaid en tot het eind van het feest flink in touw zijn geweest. We hebben Mees alweer geboekt voor volgend jaar.

Allen: jullie hebben ontzettend je best gedaan! Wat een feest weer, in wat wellicht de leukste wijk van Leiden is!

De Kloosters, Deel I

Theo Gijzenij

Dit is het eerste deel van een artikel over kloosters. In de komende Praatvogels volgen er meer artikelen over deze oorden van bezinning. De voetnoten kunt u opvragen bij de redactie.

De Kloosters

Leiden had in de hoge en late middeleeuwen relatief erg veel kloosters, terwijl de oppervlakte van Leiden toen nog veel kleiner was dan de cirkel die nu gevormd wordt door de zeven singels.

Kloosters zijn en waren in de eerste plaats kerkelijke instellingen, God ter ere. In veel geloven bestaan er kloosters. Bekend zijn o.a. ook de Boeddhistische kloosterlingen uitgedost in hun herkenbare oranje/rode uitrusting, compleet met kale koppetjes. In het Leiden van de 2^e helft van de Middeleeuwen waren er uiteraard alleen katholieke kloosters.

Kloosterlingen waren mensen die zich op vrijwillige basis uit het normale leven hadden teruggetrokken, en binnen de beschermende muren zich in de eerste plaats aan die eredienst wijdden. Daarnaast namen de meeste kloosters ook maatschappelijke taken op zich, zoals ziekenverpleging, en ook het uitoefenen van bepaalde ambachten kwam regelmatig voor.

Een enkele kloosterorde uitgezonderd waren alle orden ook te herkennen aan hun traditionele kledij, hun habijt, allemaal in het lang. Nonnen droegen ook nog een kapje die wel hun gezicht vrijliet, en monniken waren naast hun habijt te herkennen aan hun kruinschering, hun tonsuur, boven op het hoofd. Kloosterlingen legden in vrije wil en publiekelijk hun geloften van armoede, zuiverheid/kuisheid en gehoorzaamheid af. Als regel gold: eenmaal binnen opgenomen, bleef je ook de rest van je leven binnen.

Dat gold niet voor de begijnhofjes. De begijnzusters leefden ook wel binnen zo'n afgesloten gemeenschap en waren net zo vroom als de nonnetjes, maar de begijntjes hadden niet de plechtige geloften afgelegd. Communicatie met de buitenwereld was voor hen wel mogelijk en weer uitstappen kon ook, ook al kwam dat niet vaak voor. De mannelijke tegenhanger heette begarden.

Bruidschat meenemen

Kloosters zijn ook in te delen naar de verschillende stichters van de orden, elk met zijn/haar eigen orderegels.

Een andere tweedeling behelst: uitsluitend monniken onder leiding van een abt of prior, tegenover uitsluitend nonnen onder leiding van een abdis of moederoverste. Gemengde kloosters mochten niet!

Boven de kloosters stond hiërarchisch gezien de bisschop. Er waren veel meer nonnenkloosters dan monnikenkloosters. Waarom? Om diverse redenen.

In de eerste plaats waren er oorlogen, vaak meerdere per decennium, die voor meer doden onder de mannelijke bevolking verantwoordelijk waren, dus steeg relatief het percentage vrouwen in de bevolking. Naast het typische mannending 'oorlog' was ook al het zware (hand)werk meer voor mannen weggelegd, en laten we ook even stilstaan bij de vissers die verdronken, allemaal mannen.

Daartegenover staat natuurlijk de kraambedsterfte, waar mannen weer geen last van hadden. Een laatste argument voor een te veel aan vrouwen vormt de bruidsschat. In de hogere- en middenklassen van de bevolking moest de bruid traditiegetrouw een bruidsschat meenemen. Daar werd soms maanden over onderhandeld, en herhaaldelijk strandde een gepland huwelijk hierop. Je zal maar vijf dochters hebben, ouders konden dat vaak niet voor alle meisjes ophoesten.

Opname in een klooster was dan een frequent gekozen oplossing. Zo werden die vrouwen behoed voor allerlei economische ellende, en kregen bovendien een veilig dak boven hun hoofd, inclusief verzorging. Voor de adel, de bovenlaag van de bevolking, kwam daar als extra reden bij, dat soms een dochter in een klooster tot abdis kon opklimmen en uit dan een machtsfactor kon zijn voor haar vader.

Binnen en Buiten de Muren

Een andere indeling van de kloosters zou kunnen zijn: die kloosters die echt binnen de Leidse stadsmuren vielen, en diegenen die er net buiten vielen. Weer een andere indeling kan zijn in wát de kloosters, naast hun kerkelijke verplichtingen voor de gewone mensen, hebben betekend. Bijna alle kloosters hadden wel een link met het welzijn van en het weldoen aan de mensen, gebaseerd op het Bijbelse verhaal van de barmhartige Samaritaan.

Het concilie van Aken heeft in het jaar 816 alle kloosters toen al verplicht om een gastenverblijf voor de ziekenverzorging aan te houden. Hoewel sommige kloosters wel, en anderen niet van deze ziekenverzorging hun maatschappelijk speerpunt maakten, was het gevolg dat alle kloosters toch wel beschikten over een minimale kennis en capaciteit op dit vlak. Kunnen we stellen dat de kloosterlingen daarom de eerste medici waren?

Er waren twee kloosterorden in Leiden, toevallig twee mannenkloosters, die bekend zijn geworden door hun noeste arbeid onder zieken met name door hun verzorging van de pest- en lepralijders, dus de zieken die in de reguliere verzorging(bv gasthuizen) daar niet of nauwelijks terecht konden. De Minnebroeders (Minderbroeders) en de Cellebroeders trotseerden deze zeer gevaarlijke besmettingen van o.a. 'de zwarte dood' wel.

Rijnsburgerweg

In de directe omgeving van Leiden, vinden we nog een paar kloosters die we hier alleen vermelden en slechts kort aan de orde laten komen: het Engelendaal in Leiderdorp (St. Augustinus/kapittel Windesheim), gesticht in 1396 door Pieter v.d. Poel (Pol) met het recht van molen inclusief vrijstelling van gruitgeld en in 1488 de zwanendrift.

Het Mariënpool in toenmalig Oegstgeest (St. Augustinus) is gesticht in 1431 door Boudewijn (Boudijn) van Zwieten, een zeer invloedrijke familie in Leiden en omgeving. Het klooster is gesticht op de hoek van de huidige Rijnsburgerweg en Wassenaarseweg waar voordien het kasteel Paddepoel stond.

Tenslotte nog twee kloosters in Warmond: het 11.000 maagdenklooster (1410-1573) en het Marienhavenklooster (1412-1573) ook wel bekend als het convent van de Bernardijnen (Cisterciënsers), beiden gesticht door Jan van den Woude.

Als we even optellen hoeveel kloosters in en om Leiden hebben gestaan, dan komen we wel aan zo'n twintig stuks. Vier monnikenkloosters en dus resteert een veelvoud hiervan voor de nonnetjes.

Tenslotte is toch zeer opvallend dat op twee na, alle kloosters aangesloten waren bij de orde van ofwel Sint Franciscus, ofwel bij Sint Augustinus. Eénmaal slechts de orde der Dominicanen en éénmaal die van Cisterciënsers. Niet éénmaal een klooster of congregatie in de orde van de Benedictijnen, noch van de Kartuziers, noch van de Jezuiten en ook niet van de Karmelieten (onze lieve vrouw van de berg Carmel).

Alle nonnen en monniken opgeteld zullen dat er tussen de vijf- en zeshonderd geweest zijn. De meeste congregaties telden dus niet zoveel poppetjes. Met name vanwege de ruimte waren de kloosters in de omgeving doorgaans wat groter in aantal bewoners dan de stadskloosters.

Algemeen Beschaafd Leids

Theo Gijzenij

Leids

Tetje geven
Hij heb 'n tuintje op z'n buik
Zo mager as een half-steens-muurtje
Hij plag te zegge

Ik gaan
Ik dors 't niet
Ik kon 'm nie
Ik ken 'd niks an doen
Ik heb 't daar neergelege

Ken 't zijn dat ik u kan?
Persies
Kep 'n V&D speler gekocht
Jûh krijg zo eh meeuw
Jûh mot me niet vrage waknie weet

Mag ik de fractuur?
Hij leg in croma
Hij leg op de intensieve karee
Hij hen een hartinvasie

De stad uit met v.d.Luit

ABN

borstvoeding geven
hij is begraven
héél erg mager
hij placht te zeggen

ik ga
ik durfde het niet
ik kende hem niet
ik kan er niets aan doen
ik heb het daar neergelegd

kan het zijn dat ik u ken?
precies
ik heb een DVD speler gekocht
je krijgt zo een e-mail
je moet mij niet vragen wat ik niet weet.

mag ik de factuur?
hij ligt in coma
hij ligt op de intensive care
hij heeft een hartinfarct.

En de aller, aller,aller laatste:
als je een begrafenistoet voorbij ziet gaan.

Wist u dat...

- ❖ een glazenwasser een 'wis'-kundige is?
- ❖ oud wijkbewoonster Rosa van Leeuwen de Colombina 2019 (toneelprijs) heeft gewonnen voor de meest indrukwekkende vrouwelijke, ondersteunende acteursrol, voor haar rol van Honey in het toneelstuk Wie is er bang voor Virginia Woolf?
- ❖ het nieuwe Bomenboekje een bijzonder leuk, handzaam boekje is met daarin een wandeling door de Leidse Hout langs bijzondere bomen en monumenten?
- ❖ u het boekje kan kopen bij De Kler op de Kempenaerstraat in Oegstgeest of aan de voordeur bij Lijsterstraat 13?
- ❖ nieuwe leden van de Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout dit Bomenboekje gratis krijgen?
- ❖ tijdens de 14e editie van het Leiden international Film Festival ruim 100 films worden vertoond - van 31 oktober tot 10 november?
- ❖ de twee gebieden Endegeest en Overgeest, tussen de A44, de Wassenaarseweg, de Geversstraat en de Rhijnzichtweg, door sommigen ook wel 'de parel van Oegstgeest' worden genoemd?
- ❖ sinds 2007 het Land van Bremmer is opgenomen als een van rijkswege beschermd dorpsgezicht?
- ❖ voor het eerst sinds 35 jaar men weer kan afstuderen als farmaceut, ook wel apotheker genoemd?
- ❖ in 1881 de eerste vrouw afstudeerde als apotheker? En dat deze vrouw, Charlotte Jacobs, de zeven jaar oudere zuster van Aletta Jacobs, dertig jaar aan het hoofd van haar apotheek in Batavia stond, die zij al die jaren uitsluitend met vrouwelijke assistentes leidde?
- ❖ in 2019 in Nederland 2 miljoen vrouwen niet economisch zelfstandig zijn?
- ❖ er ruim 1100 woningen worden gebouwd op het Bio Science Park?
- ❖ het Leiden Bio Science Park de komende jaren verder wordt ontwikkeld tot een plek waar studeren, werken, leven en wonen samenkomen, met een nieuw entreegebied dat gaat aansluiten op het nieuwe centrale Campusplein, met zitmogelijkheden en een centrale fontein?
- ❖ er een nieuw sportcentrum zal verrijzen in 2022, met de entree aan het nieuw te ontwikkelen Campusplein? En dat dit nieuwe sportcentrum een circulair gebouw wordt; waarbij vanaf het begin af aan wordt nagedacht hoe het gebouw aan het einde van zijn levenscyclus weer uit elkaar gehaald kan worden om de onderdelen te hergebruiken of terug te geven aan de natuur?
- ❖ de Hartlijn een duidelijk herkenbare wandel- en fietsroute is die vanaf stationsgebied het hele Leiden Bio Science Park gaat doorkruisen?
- ❖ momenteel in Leiden zo'n 400 Chinese bachelor-, master- en PhD-studenten studeren?

- ❖ de collectie van Naturalis 42.000.000 objecten beslaat, met vijftien miljoen insecten, tien miljoen fossielen, 4800 mollen, één T-rex, 1200 meteorieten en tien kilometer aan bibliotheek?
- ❖ Naturalis volgend jaar 200 jaar bestaat? En dan men dan 'mikt' op koninklijk bezoek omdat het instituut door een van de voorvaders van koning Willem-Alexander is opgericht?
- ❖ de eerder geplande verdieping van de Plesmanlaan geen doorgang zal vinden?
- ❖ het bemesten van dakbeplanting met sedum in principe niet nodig is omdat deze rotsplantjes genoeg nemen met slechts een klein beetje grond en nauwelijks voeding?
- ❖ Groei & Bloei op 30 oktober een plantenruilavond houdt in het Wellantcollege aan de Lange Voort 70?
- ❖ op de derde donderdag in november, zoals altijd, lichtjesavond is?
- ❖ textiel circa 10% van de wereldwijde CO2-uitstoot voor zijn rekening neemt?
- ❖ Nederland een kledingberg heeft die 350 voetbalvelden beslaat (235.000 kilo)?
- ❖ vetvlekken die al langer in kleding zitten, verdwijnen na het deppen met wasbenzine en een wasbeurt?
- ❖ u nooit heet water moet gebruiken om vetvlekken te verwijderen omdat directe warmte het intrekken van de vlek in de kleding juist bevordert?)
- ❖ totempalen door indianenstammen in elk geval aan de Amerikaanse noordwest kust werden gemaakt?
- ❖ men vermoedt dat ook Indianenstammen in het zuiden van het Amerikaanse continent deze heiligdommen hadden?
- ❖ er door de warme en natte condities in het regenwoud er helaas geen bewaard zijn gebleven?
- ❖ De term indianen in het Nederlands nog steeds gebruikt wordt maar vooral in de Verenigde Staten als beledigend kan worden ervaren?
- ❖ uit een enquête van het US census bureau is gebleken dat bijna 50% van de indianen een voorkeur uitsprak voor de term 'American Indian' en 37% liever 'native American' wordt genoemd?
- ❖ u naast de paal op het veldje een wat imposantere totem vindt bij het museum Volkenkunde, gemaakt door Rande Cook, Chief van de Kwakwaka'wakw Indianen?
- ❖ paddenstoelen, ook al liggen ze op de groenteafdeling in de supermarkt, geen planten zijn?
- ❖ een paddenstoel de vrucht is van een schimmel?
- ❖ fungi de wetenschappelijke naam is van schimmels, ook wel 'zwammen' genoemd, en dat daar ook de naam pizza funghi vandaan komt?
- ❖ oktober bij ons de tiende maand is maar dat de naam komt van octo, het Latijnse woord voor acht, omdat oktober volgens de Romeinse kalender de achtste maand van het jaar was?

Agenda

- ❖ 23 oktober Opruimen Bos van Bosman
  - ❖ 1 november Herdenken in Licht
  - ❖ 9 november Jaarconcert Vogel Vocaal
  - ❖ 11 november Sint Maarten
  - ❖ 2 december Deadline Praatvogel
  - ❖ 20 december Kerstdiner Vogelwijk
- ❖ Elke 3e donderdag van de maand in het Speeltuingebouw:
Vogelnetwerkcafé: 10:30 – 12:00

Praatvogel Poëzie

Sebastiaan

*Dit is de spin Sebastiaan.
Het is niét goed met hem gegaan.*

luister!

*Hij zei tot alle and're spinnen:
Vreemd, ik weet niet wat ik heb,
maar ik krijg zo'n drang van binnen
tot het weven van een web.*

*Zeiden alle and're spinnen:
O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
kom, Sebastiaan, laat dat nou,
wou je aan een web beginnen
in die vreselijke kou?*

*Zei Sebastiaan tot de spinnen:
't Web hoeft niet zo groot te zijn,
't hoeft niet buiten, 't kan ook binnen
ergens achter een gordijn.*

*Zeiden alle and're spinnen:
O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
toe, Sebastiaan, toom je in!
Het is zó gevaarlijk binnen,
zó gevaarlijk voor een spin.*

*Zei Sebastiaan eigzinnig:
Nee, de Drang is mij te groot.
Zeiden alle and'ren innig:
Sebastiaan, dit wordt je dood...*

*O, o, o, Sebastiaan!
Het is niet goed met hem gegaan.*

*Door het raam klom hij naar binnen.
Eigzinnig! En niet bang.
Zeiden alle and're spinnen:
Kijk, daar gaat hij met zijn Drang!*

pauze

*Na een poosje werd toen éven
dit berichtje doorgegeven:
Binnen werd een moord gepleegd.
Sebastiaan is opgeveegd.*

© **Annie M.G. Schmidt**

Uit: De Spin Sebastiaan (1966)
Uitgever: De Arbeiderspers